

Svovlbrinte-ulykker:

Promilleafgiftsfonden for landbrug

På jagt efter gammel gylle

Jo ældre gylle i systemet, jo større er risikoen for, at der opstår høje koncentrationer af svovlbrinte. Derfor er rådgiver i Byggeri & Teknik, Kurt Skaarup Mortensen, på jagt efter gammel gylle på svinebedriften Skovlygaard.

■ - Det er uheldigt, at der står gylle op i kummen her, for det er gylle, som nok er cirka tre uger gammelt, så der vil der være en større risiko for, at der også slipper høje koncentrationer af svovlbrinte med op.

Sådan udbryder Kurt Mortensen, rådgiver fra Byggeri & Teknik, da han iført blå kedeldragt står med en svovlbrintemåler og kigger ned under spalterne i den midterste stald på svinebedriften Skovlygaard ved Skjern.

Medarbejderen Martin Rohde Andersen har netop trukket proppen til gyllekanalerne i den bagvedliggende stald, og på gyllens vej gennem systemet, bobler gyllen nu op under fødderne på Kurt Mortensen, som står i den midterste stald, idet gyllekummerne er tømte her.

Og det kan være farligt. Dels, fordi gyllen er gammel og dermed kan indeholde høje koncentrationer af svovlbrinte. Og dels fordi, at dyr og mennesker i den midterste stald ikke umiddelbart forventer en pludselig svovlbrinte-risiko.

Sikkerhed er et fælles ansvar

■ Martin Rohde Andersen er egentlig markmand på Skovlygaard. Men da han har stort engagement i arbejdsmiljø og sikkerhed, så er det ham, som går med rådgiver Kurt Mortensen rundt for at optimere rutinerne i forhold til svovlbrinte-risiko i stalene.

For som Martin siger, så vil han gerne kunne tage hjem fra sit arbejde hver dag i samme stand, som

han mødte op i.

- For mig er det vigtigt at have sikkerhed og arbejdsmiljø med i alle arbejdsopgaver. Det er også noget jeg tager med mig som regionsformand i LandboUngdom MidtVest, hvor vi har et stort fokus på at bidrage til sikre arbejdspladser i landbruget, fortæller Martin Rohde Andersen.

■ Svovlbrinte-måler som anvendes på Skovlygaard. Fotos: Seges

■ Johannes Kaasgaard (tv), Martin Rohde Andersen (midt) fra Skovlygaard har inviteret Kurt Mortensen fra Byggeri & Teknik til at gennemgå gylleudslusnings-systemerne og rutinerne.

■ Martin Rohde Andersen, medarbejder på Skovlygaard (tv) og Kurt Mortensen, rådgiver i Byggeri & Teknik afprøver svovlbrinte-koncentrationerne ved gården.

Svovlbrinte-alarmer i alle stalde

Bedriften, vi besøjer, ligger ved Skjern og ejes af Johannes Kaasgaard. Han har et stort fokus på at skabe en sikker arbejdsplads for sine medarbejdere og undgå svovlbrinte-ulykker.

På væggen hænger instruktioner omkring svovlbrinte, og der er tydeligt markerede svovlbrinte-alarmer i hver stald, som medarbejderne bruger, når de er i stalden. Men Johannes Kaasgaard vil gerne optimere yderligere.

Derfor er rådgiver Kurt Mortensen inviteret på besøg.

Et godt flow

Kurt Mortensen har mange års erfaring med sikkerhedsrådgivning i landbruget. Forud for sit besøg har han fået en oversigt over gyllekanaalerne på gården, og sammen med medarbejder på Skovlygaard, Martin Rohde Andersen, går han nu rutiner-

ne igennem. Og Kurt konstaterer hurtigt, at der på Skovlygaard allerede er opbygget nogle gode rutiner.

- Der trækkes én prop ad gangen, og medarbejderen venter, til der er sluset helt færdig. Dermed opretholdes et godt gylle-flow i den enkelte kumme. Det er godt, forklarer Kurt Mortensen.

Han fortæller, at i den ideelle verden, så startede personalet på Skovlygaard med at trække den prop, der ligger længst væk fra fortanken, fordi så vil man netop ikke risikere, at propperne i en tømt kumme foran den, der udsluses, løfter sig, da der vil være gylle over proppen.

- Men det er ikke muligt her på gården, fordi Skovlygaard er biogasleverandør og dermed tvunget til at fortsætte udslusningen der, hvor de slap, forklarer Kurt, og fortæller, at den eneste måde, hvorpå man kan undgå dette, er at have en større afhentningstank, således at man kan udsluse alle kummerne på én gang i stedet

for at skulle stoppe udslusningen på grund af en fyldt afhentningstank.

Tjek også udluftningsrør

Da rutiner og udslusningssystemet i bygningerne er gået igennem, går vi udenfor. Kurt Mortensen vil gerne se, om udluftningsrørene er tilstoppet. Noget, han ofte oplever. Og der sidder ganske rigtigt lidt gamle »fugle-reder« i nogle af udluftningsrørene.

- Det vil være godt, at få drænpulveren til at blæse de her kanaler igennem en-to gange om året, råder Kurt Mortensen, inden han, medarbejderen Martin Rohde Andersen og bedriftsejeren Johannes Kaasgaard sætter sig for at evaluere på de samlede inputs, de har fået ved Kurts gennemgang. Målet er at lave en optimeret drejebog for at undgå svovlbrinte-ulykker.

Artiklen er skrevet med støtte fra Promilleafgiftsfonden til projektet »Fokus på arbejdsmiljø i landbruget«

Husk også

 Svovlbrinte er ikke blot farlig i lukkede rum. Koncentrationerne kan blive så høje, at der kan opstå farlige situationer ved arbejde med f.eks. omrøring af gylletanke selv om de er ude i fri luft. Brug derfor også svovlbrintemålerne her, og kom væk, hvis der kommer alarmsignal

Ved ekstraordinære opgaver, f.eks. når man arbejder under spalter, tager spalter op, i fortank og gylletank, skal der anvendes friskluftforsynet ån-

dedrætsværn, (åndedrætsværn koblet på kompresser eller iltflaske), da svovlbrintemåleren, ved høje koncentrationer, reagerer samtidig med, personen mister bevidstheden

Der findes en nød-gasmaske, som er beregnet til at kunne håndtere ekstremt store mængder svovlbrinte i ca. 15 minutter. Den kan anvendes, hvis personen er faldet om i en stald og skal hentes ud. Den kan findes ved at søge på »Dräger parat 4700«.

*Kilder: www.Landbrugsinfo.dk/arbejdsmiljo
Kurt Mortensen, Byggeri & Teknik
Sikkerhed-svovlbrinte-2.pdf (danva.dk)*

Gode rutiner ved gylleudslusning

- Træk én prop ad gangen – vent lidt – og sæt proppen i igen, inden næste prop trækkes
- Afdæk i hvilken rækkefølge propperne skal trækkes – brug svovlbrintemåler for at finde den mest hensigtsmæssige rækkefølge. Som udgangspunkt er det den bageste prop først (længst væk fra fortanken)
- Etabler udluftninger foran fortankene, sådan at luften foran den gylle der udsluses ikke skal tvinges ned under væskeoverfladen
- Tilstræb, at kummerne foran den prop, der trækkes, ikke er tomme, da der således ikke er nogen vægt af gylle til at holde proppen nede
- Tanken bør kunne rumme en uges produktion af gylle fra bedriften og minimum også indholdet af gylle fra den største staldsektion
- Skab en ensartet procedure for udslusning, som alle ansatte der arbejder med udslusning af gylle, lærer at kende

*Kilder: www.Landbrugsinfo.dk/arbejdsmiljo,
Kurt Mortensen, Byggeri & Teknik
Sikkerhed-svovlbrinte-2.pdf (danva.dk)*

Hvad er svovlbrinte, og hvorfor er den så farlig

- Svovlbrinte er en af de mest giftige gasser, der findes
- Svovlbrinte lugter fælt, men gassen har også evnen til at lamme menneskets lugtesans, hvilket gør den ekstra farlig
- Den opstår ved anaerobe forhold under bakteriel nedbrydning af organisk stof
- I stillestående gylle kan der over tid dannes lommer af svovlbrinte, som så frigives, når gyllen sættes i bevægelse. Dermed opstår de høje koncentrationer
- Høje koncentrationer kan forårsage chok, kramper, manglende evne til at trække vejret. Derfor er der risiko for bevidstløshed, koma og i de værste tilfælde dødelig udgang

*Kilder: www.Landbrugsinfo.dk/arbejdsmiljo
Kurt Mortensen, Byggeri & Teknik
Sikkerhed-svovlbrinte-2.pdf (danva.dk)*

■ Her tjekkes udvendige luftkanaler for skidt af Martin Rohde Andersen, medarbejder på Skovlygaard (tv) og Kurt Mortensen, rådgiver hos Byggeri & Teknik.